

Neljä harrastusta, neljä eri näkökulmaa nuoruuteen

TEKSTI Eeva Sinisalo-Juha

KUVAT Connor Coyne, Powering Offroad, Luis Villasmil & Priscilla du Preez / Unsplash

Harrastaminen on nuorelle hyväksi, uskotaan uunituoreessa VANUPOssakin. Tässä artikkelissa olen vertaillut neljän eri harrastajaryhmän vastauksia keskenään. On ollut yllättävää, miten ryhmien väliltä löytyy selkeitä eroja. Kärjistäen voisin esitellä harrastajat näin: urheilevat huippunuoret, omassa kuplassaan elelevät toiveikkaasti tulevaisuuteensa suhtautuvat moottoriharrastajat, eristäytyvät pelaajat ja yhteisen hyvän edistämistä kiinnostuneet nuorisotalonuoret.

Tämä artikkeli perustuu yli 4 500 nuoren vastauksiin Nuorten Tulevaisuusraportin kyselyyn viime keväällä. Nuoret vastasivat kyselyyn koulupäivän aikana yläkoulussa, lukiossa ja ammatillisissa opinnoissa. Pääosa heistä oli 14–17-vuotiaita. Kysely painottuu nuorten ajatuksiin tulevaisuudesta, koulutuksesta ja työelämästä, mutta myös heidän harrastamisestaan ja osallistumisestaan järjestötoimintaan. Artikkelissa tarkastelen nuorten vastauksia edellä mainittujen neljän harrastuksen kautta. Järjestötoiminnan osalta on juuri ilmestynyt artikkelikoelma *Nuoret järjestöissä. Kasvu, osallisuus ja oppiminen*.

Nämä neljä harrastusta, jotka valitsin lähempään tarkasteluun, ovat mielestäni nuorisotyön näkökulmasta kiinnostavia. Liikuntalajiharrastus tai yhtä lailla kuntourheilu sekä järjestötoiminnan puolella urheiluseuratoiminta näyttävät nuorten vastausten perusteella erottuvan monin tavoin kaikista muista harrastuksista. Toisaalta myös sekä moottoritekniikan että digitaalisen pelaamisen harrastajien vastaukset muodostavat kumpikin omat erottuvat profiilinsa. Nuorisotyön näkökulmasta erityisen mielenkiintoisia ovat niiden nuorten vastaukset, jotka ovat kertoneet harrastavansa nuorisotoimintaa esimerkiksi nuorisotalolla.

Urheilevat nuoret uskovat omaan tulevaisuuteensa

70 % pojista ja 65 % tytöistä sekä 55 % muunsukupuolisista nuorista ilmoittaa harrastavansa liikuntaa. Sitä har-

rastetaan sekä omatoimisesti että ryhmämuotoisesti. Nämä nuoret kuvaavat oppineensa enemmän erilaisia taitoja harrastuksensa parissa kuin muut nuoret. Niitä ovat esimerkiksi oman toiminnan suunnittelu ja aikataulutaminen, vastuun ottaminen sekä ohjaamisen ja johtamisen taidot. He osaa- vatkin muita nuoria paremmin tulla esille harrastuksestaan saamaansa osaamista. Harrastuksensa kautta he ovat luoneet myös uusia kaverisuhteita. Lisäksi heidän kykynsä huolehtia omasta hyvinvoinnista on vahvistunut.

Pohtiessaan tulevaa työelämää liikuntaa harrastavat nuoret painottavat muita nuoria enemmän itselle tärkeiden arvojen toteutumista sekä työyhteisön toista arvostavaa ja yhdenvertaista ilmapiiriä. Heillä on uskoa oman paikan löytymisestä työelämässä kuin myös uskoa omaan menestykseensä. Samalla he ovat valmiita asettamaan itselleen uusia haasteita ja suoriutumaan niistä menestyksekkäästi. Tärkeää on myös jatkuva uuden oppiminen ja itsensä kehittäminen.

Näillä nuorilla on tavoitteita liittyen omaan tulevaisuuteensa. He tavoittelevat asemaa tunnettuna ja kunnioitettuna henkilönä, jolla olisi myös rikkautta ja omaisuutta. Yli puolet urheiluvista nuorista kokee, että he ovat jo nyt saavuttaneet itselleen elämässään tärkeitä asioita. Heidän itsetuntonsa ja yleinen tyytyväisyytensä elämään

ovat vahvempia kuin muilla nuorilla. Yleisvaikutelmana onkin, että nämä ovat nuoria, joilla menee hyvin ja joilla on uskoa omaan tulevaisuuteensa.

Liikuntaa harrastaville nuorille on tärkeää, että heidän sosiaalinen elämänsä on aktiivista. Heillä onkin useita erilaisia ystäväpiirejä. Myös heidän kokemuksensa osallisuudesta yhtä lailla yhteisöihin kuin yhteiskuntaankin erityisen vahvaa.

Toiveikkuus kuvaa moottoreiden parissa viihtyviä nuoria

Noin neljännes Nuorten Tulevaisuus-kyselyyn vastanneista nuorista harrastaa moottoritekniikkaan liittyviä asioita, kuten mopoilua tai mopon tuunamista. Näistä harrastajista yli 60 % on poikia. Tämä harrastajaryhmä erottautuu vastauksissaan kiinnostavasti muista nuorista.

Moottoriharrastajat kokevat vahvaa osallisuutta yhteisöönsä ja aktiivinen sosiaalinen elämä on heille tärkeää. Samalla heidän kokemuksensa osallisuudesta yhteiskuntaan on negatiivinen. He eivät ole kiinnostuneita vaikuttamaan yhteiskunnallisiin asioihin eikä politiikkakaan oikein kiinnosta. Heidän luottamuksensa suomalaisten tiedotusvälineiden puolueettomuuteen on myös heikompaa kuin muilla nuorilla.

Kun kaikista nuorista lähes 70 % pitää ilmastomuutoksen torjumista jo-

kaisen velvollisuutena, moottoriharrastajista näin ajattelee noin puolet. Kyselyssä tiedusteltiin valmiutta tinkiä omasta elintasostaan, jotta ilmastomuutos saataisiin pysähtymään, ja moottoriharrastajat erottuivat muista nuorista olemalla vahvasti eri mieltä. He eivät myöskään olleet valmiita edistämään ympäristönsuojelua tai kestävä kehitystä.

Miettiessään tulevaa työelämää moottoriharrastajista välittyvä vahva positiivinen usko omiin mahdollisuuksiinsa. He pelkäävät muita nuoria vähemmän työelämän muodostuvan liian raskaaksi. Sen sijaan he nimenomaan odottavat muita nuoria vahvemmin pääsyä työelämään ja ovat varmoja, että löytäisivät työelämästä oman paikkansa. Yli puolet heistä on ajatellut tekevänsä harrastuksestaan oman työnsä. Kiinnostavasti heille on muihin nuoriin verrattuna vähemmän tärkeää, onko työ heidän omien arvojensa mukaista. Myöskään työympäristön yhdenvertaisuus ja kaikkien kunnioittava kohtelu ei ole heille yhtä tärkeää kuin muille nuorille. He eivät myöskään ole valmiita puolustamaan yhdenvertaisuutta ja moninaisuutta.

Moottoriharrastajat erottautuivat myös vastauksillaan esimerkiksi köyhien ja vähäosaisten auttamisesta. He eivät nähneet sen kuuluvan heille. Vastaavasti heille oli erityisen tärkeää tulla itse rikkaiksi ja kerätä paljon omaisuutta. Heitä kiinnosti myös kuuluisuus ja vaikutusvallan saavuttaminen.

Näillä moottoriharrastajille ei ollut tarvetta olla uskollisia, luotettavia tai hyvin käyttäytyviä. Ikävyyksiin joutuminen ei myöskään vaikuttanut huoletuttavan heitä. Kiinnostavasti samalla perinteiden ja oman suvun tapojen noudattaminen sekä oman kulttuurin ja sen arvojen ylläpitäminen olivat moottoriharrastajille tärkeämpiä kuin muille nuorille. He myös pitivät vakiintuneita roolimalleja tärkeinä.

Moottoriharrastajia voisikin kuvata elämäänsä tyytyväisinä nuorina, jotka ovat toiveikkaita oman tulevaisuutensa suhteen. Heillä on omat yhteisönsä,

joissa jaetaan perinteisiä arvoja ja toisaalta yhteiskuntaan liittyvät asiat eivät ole heille kiinnostavia. Itselle tästä tulevat mieleen esimerkiksi mopomiihit, joissa on välillä ollut poliisin kanssa eräviä käsityksiä esimerkiksi liikennekäyttäytymisestä.

Peliharrastajille kertyy ongelmanratkaisutaitoja

Yksi kyselyn harrastusvaihtoehdoista oli ”Pelaaminen (digi-, mobiili-, konsoli-, tietokonepelaaminen)”. Käytän jatkossa näistä harrastajista nimitystä pelaajat. Pojista 87 %, tytöistä lähes puolet ja muunsukupuolisista 80 % ilmoitti pelaamisen harrastukseksi. Vaikka harrastajia oli näin valtavan paljon, löytyy näistäkin harrastajista joitain heille tyyppillisiä piirteitä.

Oppimisen näkökulmasta kielitaidon vahvistuminen liittyy vahvasti pelaamiseen, samoin kuin digitaalisuuteen liittyvät eri taidot. Pelaajien mie-

lestä myös heidän ongelmanratkaisutaitonsa ovat vahvistuneet. He eroavat muista nuorista selkeästi heikoimmilla taidoilla liittyen esimerkiksi toimintansa aikatauluttamiseen tai suunnitelmallisuuteen. Myös vastuun ottaminen on näillä nuorilla heikkoa, kuten myös omasta hyvinvoinnista huolehtiminen. Heidän yleinen tyytyväisyytensä elämään on heikkoa, kuten myös heidän tyytyväisyytensä tähän mennessä saavuttamiinsa asioihin. Heitä ei myöskään kiinnosta uusien haasteiden asettaminen itselle tai ylipäätään tutustuminen uusiin asioihin. Pelaajia ei myöskään erityisesti kiinnosta yhteiskunnalliset asiat tai niihin vaikuttaminen.

Nuorten vastaukset näyttäisivät tukevan käsitystä introverteista pelaajista. Sosiaalisen elämän aktiivisuus ei ole pelaajille merkityksellistä. Heitä ei kiinnosta vähempiosaisten auttaminen tai yhteisöllisyyden rakenta-

minen. He eivät myöskään koe osallisuutta yhteisöihin.

Nuorisotaloilla kasvaa aktiivisia kansalaisia

Kaikista tytöistä ja pojista noin viidennes ja muunsukupuolisista nuorista lähes kolmannes ilmoittaa harrastavansa nuorisotalotoimintaa. Yhteensä Nuorten Tulevaisuusraportin vastaajista 900 nuorta kertoi harrastavansa nuorisotalotoimintaa.

Nuorisotalolla kävijät erottuivat muista nuorista siinä, että heille oli tärkeää vaikuttaa omalla toiminnallaan yhteiskunnallisiin asioihin. He kertoivat oppineensa harrastuksessaan ohjaamiseen ja johtamiseen sekä talouteen liittyviä taitoja. Tulevaisuuden odotuksissaan he ilmaisivatkin pitävänä tärkeänä sitä, että saavat oman äänensä kuuluviin ja vaikutusvaltaa. He myös pitivät jokaisen velvollisuutena ilmastonmuutoksen torjumista. Kiinnostavasti tässä näyttäisi toteutuvan yksi nuorisotyön tavoitteista eli kasvaminen aktiiviseen kansalaisuuteen.

Nuorisotalolla kävijöitä yhdistää myös halukkuus auttaa köyhiä ja vähäosaisia sekä toimia luotettavasti ja yli päättään auttaa muita. He olivat myös tämän artikkelin harrastajista ainoita, jotka halusivat edistää yhdenvertaisuutta ja moninaisuutta. He ilmoittivatkin, että heillä on useita erilaisia ystäväpiirejä, ja he arvostavat sosiaalisesti aktiivista elämää. Samalla reilu kolmannes heistä kertoi olevansa usein yksinäinen, mikä on enemmän verrattuna kaikkien nuorten vastauksiin. Kiinnostavaa on myös se, että kaikesta huolimatta he arvostivat perinteitä ja vakiintuneita roolimalleja.

Ajatuksia nuorten vastauksista

Täytyy myöntää, että olen yllätynyt, miten nuorten vastauksista rakentuu erilaisia harrastusprofileja. Olen nostonut esiin sellaisia muuttujia, jotka erottavat harrastuksia toisistaan. Erot nousevat suuresta määrästä vastaajia, jolloin ei välttämättä löydy yh-

tään nuorta, joka kaikilta osin vastaisi tässä kuvaamaani harrastajaa. Määrällisellä aineistolla ei voi myöskään tehdä syy-seuraus-pohdintoja. Sen sijaan siitä saa näkymän nuoren ajatuksiin juuri vastaushetkellä.

Urheilevat nuoret näyttävät tämän aineiston valossa elämänsä monin tavoin tyytyväisiltä. Heillä on tulevaisuuden mahdollisuudet auki ja he ovat valmiita ponnistelemaan saavuttaakseen päämääränsä. Vastavasti moottoritekniikan parissa viihtyvistä nuorista välittyy vahva usko ja toiveikkuus omaan tulevaisuuteensa ja halukkuus päästä töihin. Pelaajille puolestaan oli jollain tavoin vieraampaa ponnistelu oman tulevaisuuden eteen, ja he olivatkin kaikkein vähiten innostuneita työelämään pääsemisestä. Nuorisotalolla kävijät eivät juuri poikenneet kaikkien nuorten vastauksista, paitsi vahvemmassa innostuksessa työelämään siirtymisestä ja uskossa oman paikan löytymiseen.

Yllättävästi moottoriharrastajien ja nuorisotalolla kävijöiden vastaukset edustivat vastakkaisia näkemyksiä. Moottoriharrastajista välittyi jonkinlainen oman edun tavoittelu ja välipitämättömyys yhteiskuntaa kohtaan. Nuorisotalolla kävijät puolestaan piti-

vät tärkeänä heikompien auttamista, yhteiskunnallista toimimista ja yhdenvertaisuuden edistämistä. Nuorisotyöntekijänä tämä vahvistaa omaa uskoani nuorisotyön merkityksellisyyteen. ■

Kirjoittaja Eeva Sinisalo-Juha, YTM (väit.), työskentelee yhteisöpedagogi-koulutuksen lehtorina Humakissa. Hän työskenteli edellisellä osaamiskeskuskaudella myös Kentaurin tutkijana.

OKM:N ALAINEN NUORISOALAN OSAAMISKESKUS KENTAURI 2020–2024

Tavoitteena tutkia nuorten harrastus- ja järjestötoimintaa.

Nuorten tulevaisuusraportti -kysely keväällä 2023

- » Suostumus vastausten tutkimuskäytöstä 4578 nuorelta, pääosin 14–17-vuotiaita.
- » Puolet yläkoulusta, reilu kolmannes lukiosta ja 15 % ammatillisista opinnoista.
- » Reilu puolet on tyttöjä, lähes 40 % poikia ja 9 % muun sukupuolisia tai jotka eivät halua kertoa sukupuoltaan.
- » 60 % asui kaupungeissa pois lukien pääkaupunkiseudun, neljännes maaseudulla ja 17 % pääkaupunkiseudulla.